

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2002
ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ 60 ΝΗΣΙΑΓΩΓΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
"Γνωστικό Αντικείμενο "
ΣΑΒΒΑΤΟ 30-11-2002**

<~ προηγούμενη σελίδα

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο:

- α)** Να αναλύσετε τα είδη των δραστηριοτήτων που οργανώνονται για την επίτευξη των στόχων του ισχύοντος σήμερα αναλυτικού προγράμματος και να ασκήσετε κριτική.
- β)** Να τεκμηριώσετε την άποψη σας για τη σημασία της ενεργού συμμετοχής των νηπίων στην επιλογή και στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο:

- α)** Τι επιδιώκουμε με τις ψυχοκινητικές δραστηριότητες στο νηπιαγωγείο και πόσο σημαντικές είναι αυτές για την νηπιακή ηλικία.
- β)** Η γωνιά του ηλεκτρονικού υπολογιστή (Η/Υ) στο νηπιαγωγείο. Κριτική θεώρηση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο:

- α)** Γενικός σκοπός του νηπιαγωγείου είναι η υποβοήθηση των νηπίων να επιτύχουν ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας τους στο βαθμό που επιτρέπει το γενικότερο επίπεδο εξέλιξης στο οποίο βρίσκονται.
Για την επίτευξη του σκοπού αυτού η νηπιαγωγός οργανώνει το ημερήσιο της πρόγραμμα με δραστηριότητες δύο ειδών: τις ελεύθερες ή αυθόρμητες και τις οργανωμένες ή προγραμματισμένες.
1. Οι αυθόρμητες δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα κυρίως κατά την είσοδο του παιδιού στο χώρο του νηπιαγωγείου, χωρίς να αποκλείεται αν συγκεκριμένοι λόγοι το επιβάλλουν να πραγματοποιηθούν και κάποια άλλη χρονική περίοδο.
Τα νήπια ελεύθερα έλκονται από τις διάφορες γωνιές μέσα στο νηπιαγωγείο και ασχολούνται με το υλικό της επιλογής τους. Τα παιδιά εργάζονται ατομικά είτε ομαδικά σε μια συλλογική δραστηριότητα.
Η ώρα αυτή είναι πολύ σημαντική γιατί τα παιδιά υπεύθυνα, αυτόνομα και ελεύθερα είναι ευχαριστημένα αφού η επιλογή είναι δική τους και την προσαρμόζουν στον δικό τους ρυθμό ή στον ρυθμό της ομάδας.
Κατά τη διάρκεια των ελεύθερων δραστηριοτήτων η νηπιαγωγός παρατηρεί τα παιδιά αλλά και από αυτή την ενασχόληση τους λαμβάνει την αφορμή για την ομαλή πορεία μιας οργανωμένης δραστηριότητας αφού είναι σημαντικό στοιχείο με καθετί που ασχολείται το νήπιο να πηγάζει από ένα γνήσιο ενδιαφέρον.
2. Οι οργανωμένες ή προγραμματισμένες δραστηριότητες είναι δραστηριότητες τις οποίες οργανώνει και κατευθύνει η νηπιαγωγός για την πραγμάτωση συγκεκριμένων στόχων του αναλυτικού προγράμματος.
Δεδομένου όμως ότι για να επιτευχθεί μάθηση πρέπει τα νήπια να κινηθούν από γνήσιο ενδιαφέρον η νηπιαγωγός καλείται να προκαλέσει την περιέργεια τους και να ενθαρρύνει την ενεργητική συμμετοχή των παιδιών και την ερευνητική εργασία.
Ένας από τους καλύτερους τρόπους είναι να εμπλουτίσει την αντίστοιχη γωνιά με πλούσιο και ελκυστικό υλικό και να παρωθήσει τα παιδιά να παρατηρούν, να προβλέπουν, να ερευνούν, να πειραματίζονται, να καταλήγουν σε συμπεράσματα. Κεντρίζει και διευκολύνει την δραστηριότητα των παιδιών δημιουργώντας καταστάσεις προβληματισμού.
Όσο καλά οργανωμένες και αν είναι οι προγραμματισμένες δραστηριότητες δεν παύει να είναι προϊόν της σκέψης της νηπιαγωγού και τα παιδιά σύρονται, πολλές φορές χωρίς γνήσιο ενδιαφέρον, προς μια δραστηριότητα που δεν τα αφορά ή εκείνη τη δεδομένη στιγμή δεν είναι μέσα στα ενδιαφέροντα τους με αποτέλεσμα να μην οδηγούμαστε σε ουσιαστική μάθηση.

- β)** Σύμφωνα με τον Piaget η μάθηση επέρχεται από τη στιγμή που το παιδί επιστρατεύει τις δικές του δυνάμεις και επενεργεί πάνω στο αντικείμενο μάθησης. Άρα βασική προϋπόθεση είναι να τοποθετείται το παιδί μπροστά σε καταστάσεις μάθησης οι οποίες προϋποθέτουν δράση από το ίδιο. Άρα η ενεργητική συμμετοχή των παιδιών και η έκφραση της θέλησής τους στην επιλογή του θέματος και το σχεδιασμό ενός προγράμματος οδηγεί σε μια δημιουργική και σύγχρονη αγωγή.
Όταν οι δραστηριότητες επιλέγονται και πραγματοποιούνται συλλογικά τα παιδιά μαθαίνουν να συνεργάζονται και βιώνουν αξίες όπως συνεργασία, αλληλοκατανόηση, αλληλεγγύη.
Οι διαπροσωπικές συγκρούσεις διευθετούνται μέσα στην ομάδα. Τα παιδιά δημιουργούν μέσα σε κλίμα ασφάλειας, αυτοεπιβεβαίωσης και αποδοχής και συνθίζουν να λειτουργούν ως ισότιμα μέλη της ομάδας εκθέτοντας τις απόψεις τους, ακούγοντας τις προτάσεις των άλλων παιδιών και συναποφασίζουν με γνώμονα την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο

- α)** Με τον όρο ψυχοκινητικότητα εννοούμε "Τη σκόπιμη κινητική συμπεριφορά στην οποία εμπλέκεται το σώμα του νηπίου και η οποία προκαλείται, οργανώνεται και ελέγχεται από ψυχικούς μηχανισμούς".
Μέσω της καλλιέργειας της ψυχοκινητικότητας επιδιώκεται:
α. Η ανακάλυψη και δυναμική οργάνωση του γνωστικού σχήματος του σώματος.
Ως "γνωστικό σχήμα του σώματος" νοείται: "η νοητική εικόνα που δημιουργεί το άτομο για το ίδιο του το σώμα και ταυτόχρονα η συνειδητοποίηση της ύπαρξης του σώματος του σε σχέση πάντοτε με το περιβάλλον".
Το παιδί μέσα από τη συνειδητοποίηση και βίωση του γνωστικού σχήματος του σώματος του καταφέρνει να κυριαρχήσει στις κινήσεις του μέσα στο χώρο. Ελέγχει το σώμα του, και ενθαρρύνεται να εκφράζεται ελεύθερα.
Μέσα από κατάλληλες δραστηριότητες τα νήπια ανακαλύπτουν τις δύο πλευρές του σώματος τους. Η αμφιπλευρικότητα όπως είναι γνωστή "η ικανότητα του ατόμου να προκαλεί αυτόματα την ενεργοποίηση των δύο πλευρών του σώματος, με δυνατότητα επιλογής της μιας ή της άλλης πλευράς γεγονός που του επιτρέπει να επιτυγχάνει καλύτερες επιδόσεις ανάλογα με της ψυχοκινητικές του δυνατότητες".
Το παιδί των 4-5 ετών δεν είναι ικανό ακόμα για λεπτές κινήσεις καλά διαφοροποιημένες από άλλες ταυτόχρονες και ακούσιες. Επίσης δεν εξουσιάζει πλήρως τα χέρια του. Με τις ανάλογες δραστηριότητες λεπτής κινητικότητας επιδιώκεται τα νήπια να γίνουν ικανά να χρησιμοποιούν τα χέρια τους με όσο το δυνατό μεγαλύτερη επιδεξιότητα.
β. Η ανίχνευση και κατανόηση του φυσικού περιβάλλοντος
Το νήπιο των 4-5 ετών δεν έχει κατακτήσει ακόμα την πλήρη αντίληψη του χώρου δηλαδή να προσανατολίζεται στο χώρο. Μέσα από τις

ψυχοκινητικές δραστηριότητες επιδιώκεται να συνειδητοποιήσουν τις χωρικές σχέσεις και να γνωρίζουν το βασικό λεξιλόγιο. Αλλά και η έννοια του χρόνου και του ρυθμού δομείται αργά στο παιδί και μόνο διαισθητικά μπορεί να τις προσεγγίσει. Έτσι, επιδιώκουμε την εξοικείωση με την έννοια του χρόνου, να χρησιμοποιούν το σωστό λεξιλόγιο και μέσα από τις δραστηριότητες επιδιώκεται τα νήπια να αντιληφθούν τη χρονική ακολουθία, τη διάρκεια και τη χρονική σύμπτωση των δραστηριοτήτων αυτών. Συνακόλουθα, η αντίληψη του ρυθμού μέσα από τις δραστηριότητες ακολουθεί τα εξής στάδια: στην αρχή εκφράζεται μόνο του με προσωπικό ρυθμό, στη συνέχεια με δεδομένο ρυθμό ενώ τέλος αρχίζει να αντιλαμβάνεται την αξία μουσικών και ρυθμικών συμβόλων και να τα αναπαράγει.

γ. Η ανάπτυξη της επικοινωνίας με το κοινωνικό περιβάλλον

Το παιδί των 4-5 ετών χρησιμοποιεί το σώμα του για να γνωρίσει τόσο το φυσικό όσο και το κοινωνικό περιβάλλον του. Να έρθει σε επαφή με τον "άλλον", να τον γνωρίσει και να συνεργαστεί αρμονικά μαζί του μέσα από παιχνίδια γνωριμίας, εμπιστοσύνης, ομαδικά και παραδοσιακά παιχνίδια.

δ. Η καλλιέργεια της δημιουργικότητας και έκφρασης

Μέσα από καταστάσεις προβληματισμού παρωθούμε τα παιδιά να επινοήσουν πρωτότυπες ιδέες με αποτέλεσμα να προάγεται έτσι η δημιουργικότητα, η φαντασία και καλλιεργείται η αυτοπεποίθησή του.

ε. Η αρμονική ψυχοσωματική ανάπτυξη

Με την φυσική αγωγή καλλιεργείται η αρμονική ανάπτυξη των βασικών φυσιολογικών λειτουργιών τους καθώς και η απόκτηση όλων των βασικών χαρακτηριστικών μιας υγιούς προσωπικότητας.

β) Στα σύγχρονα προγράμματα του Νηπιαγωγείου το περιβάλλον της τάξης διαρρυθμίζεται σε "γωνιές" παιχνιδιού. Οι "γωνιές" είναι νοητά ξεχωριστοί μικροί χώροι με κατάλληλο και ποικίλο υλικό όπου τα παιδιά, ατομικά ή σε ομάδες ασχολούνται με ότι τα ενδιαφέρει και εκπληρώνουν το βασικό σκοπό του νηπιαγωγείου δηλαδή την ολόπλευρη και ισόρροπη ανάπτυξη.

Μια από τις πιο σύγχρονες γωνιές σ'ένα σημερινό νηπιαγωγείο είναι αυτή του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή. Πρέπει να βρίσκεται σε μια ήσυχη γωνιά, να έχει προβλεφθεί ειδική υποδομή, δηλαδή χώρος για την οθόνη και το πληκτρολόγιο, τα καλώδια να είναι καλυμμένα και αρκετός χώρος για να κάθονται 2-3 παιδιά.

Οι δραστηριότητες στον Η/Υ πρέπει να λειτουργούν ως συμπλήρωμα στις εργασίες της τάξης και ο/η νηπιαγωγός, γνώστης και ο ίδιος της λειτουργίας του, προσφέρει υποστηρικτικό ρόλο στα παιδιά ενώ σιγά σιγά τα βοηθάει να αναπτύξουν την ανεξαρτησία τους. Σημαντικός είναι ο ρόλος της και στην επιλογή του κατάλληλου λογισμικού, του κατάλληλου προγράμματος.

Κατάλληλο μπορεί να θεωρηθεί ένα πρόγραμμα όταν απευθύνεται στα ενδιαφέροντα των παιδιών, έχει ξεκάθαρους στόχους, ευνοεί την ενεργητική μάθηση, τον πειραματισμό, καλλιεργεί την δημιουργικότητα και ενσωματώνεται ομαλά στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου.

Αν ικανοποιούνται όλες οι παραπάνω προϋποθέσεις, οι δραστηριότητες με τον Η/Υ συμβάλλουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.

Αναλυτικότερα, τα παιδιά εξοικειώνονται με τις νέες τεχνολογίες, κατανοούν καλύτερα μαθηματικές έννοιες, παρουσιάζεται αύξηση της παρατηρητικότητας, μνήμης, προσοχής, αντίληψης, ωθούν για πειραματισμό αλλά και συμβάλλουν στην ανάπτυξη των λεπτών χειρισμών και το συντονισμό χεριού-ματιού.

Αλλά και στον κοινωνικοσυναισθηματικό τομέα οι δραστηριότητες με τον Η/Υ προωθούν τις κοινωνικές συναναστροφές μεταξύ των παιδιών, στην εκμάθηση κανόνων, στην αυτογνωσία, στην ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης.